

Kommunal og moderniseringsdepartementet
www.regjeringen.no/id2403867

Oslo, 06.05.2015

HØRINGSSVAR – FORSLAG TIL ENDRINGER I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN – SENTRAL GODKJENNING AV FORETAK

Rørentreprenørene Norge – tidligere Norske Rørleggerbedrifters Landsforening - VVS – har gjennomgått departementets forslag til ny sentral godkjenningsordning.

Innledning

Byggenæringen har i lengre tid hatt et tett samarbeid med Regjeringen og departementet når det gjelder å finne en praktisk/formell løsning på ESAs krav om fjerning av den lokale ansvarsretten etter plan- og bygningsloven samtidig som man har sett på diverse kompenserende tiltak som fortsatt skal sikre kvalitet i næringen og ellers forebygge en økende grad av arbeidslivskriminalitet i bransjen. Regjeringens fremlagte strategi mot arbeidslivskriminalitet datert 13.1.2015 er et spennende dokument i så henseende.

Det vises også til Byggenæringens Landsforenings (BNLs) rapport "Enkelt å være seriøs" som ble utarbeidet etter oppfordring fra departementet og som det også vises til i høringsnotatet. Rørentreprenørene Norge deltok selv ikke i BNLs nedsatte "ekspertgruppe" som utarbeidet notatet – men har i ettertid kunnet tilslutte seg til rapportens innhold og forslag til tiltak med enkelte forslag og presiseringer. Vi har dog stilt spørsmålstegn ved muligheten for å få politisk gjennomslag for helhetsløsningen i rapporten som jo innbefatter en rekke nye, spennende forslag over et vidt spekter av regelverk og virkemidler – og hvor flere departementer er berørt. Man kan spørre seg om rapporten i så henseende kanskje er noe "naiv" når vi erfaringsmessig vet at byråkratiets kvern maler langsomt og politikerne ofte mangler tilstrekkelig gjennomføringsevne/vilje når slike ideer skal iverksettes i full skala. Vi har imidlertid fått det inntrykk at myndighetene ikke har hatt noen "plan B" i forhold til de problemer/løsninger som ligger i BNLs rapport – noe som kunne tyde på at bransjen ville få gjennomslag for de mange spennende og velbegrunnede løsninger som ligger i rapporten.

Nærværende høringsforslag er dessverre på ingen måte det man kunne forvente – det inneholder riktignok en del konkrete, positive forslag til løsninger i tråd med BNLs ønsker – men samtidig en rekke "uforpliktende" uttalelser som nok er positive i sin form – men som ikke bringer oss nærmere målet – i alle fall ikke i nær fremtid. Her er det å håpe at departementet kan bli litt mer tydelig og forpliktende.

Ny sentral godkjenningsordning med seriøsitetskrav

Ettersom departementet i høringsnotatet viser til rapporten "Enkelt å være seriøs" er det naturlig for oss å ta utgangspunkt i de viktigste elementene i rapporten:

1. Ny sentral godkjenningsordning med seriøsitetskrav
2. Utvidet ID-kortordning med opplysninger om kvalifikasjoner
3. Ny registreringsordning for arbeid på eiendom
4. Automatisk informasjonsinnhenting fra offentlige registre
5. Forsterket tilsyn og kontroll
6. Gevinster/fordeler til de som sluttet opp om den frivillige ordningen

Sentral godkjenning – seriøsitet og minstekrav til kompetanse (i ROT-markedet)

Rørentreprenørene Norge ser positivt på departementets forslag om å utvide sentral godkjenning med krav til seriøsitet. Dette er helt i tråd med BNLS forslag og vil være med på å gi innholdet i den sentrale godkjenningsordningen et løft. Vi har forståelse for at arbeidet med automatisk innhenting av informasjon tilknyttet godkjenningsordningen kan ta noe tid, men understreker likevel viktigheten av at etableringen av denne automatiserte prosessen for informasjonsutveksling i sanntid kommer på plass så raskt som mulig.

Vi ser også positivt på at man i årets budsjett har gitt bevilgninger til DiBK som sikrer et budsjettmessig grunnlag for å styrke tilsynet med sentralt godkjente foretak. Etter vår mening et helt nødvendig tiltak for å sikre at de sentralt gitte godkjenninger holder mål – hva kompetanse og kvalitet angår. Rørentreprenørene Norges erfaring med den sentrale godkjenningsordningen har således gjennom flere år vært negativ og gitt grunnlag for flere klager uten at det syntes å ha hjulpet særlig. Det sier seg selv at dersom det på lokalt hold stilles spørsmålstegn ved gitte godkjenninger ut fra den lokalkjennskap man har til aktuelle foretak – og det inntrykket fester seg at mangelfull kompetanse kan oppveies med godt formulerte søknader - da har hele ordningen et problem og vil virke negativt på ordningens omdømme fremfor å motivere flest mulig til å få offentlig godkjenning.

I BNLS forslag lå det inne 4 godkjenningsmoduler, mens det i høringsforslaget kun er forslag om modul 1 og 4. Modul 1 er dagens godkjenningsordning som man sikkert kan si mye om. Modul 4 har som mål å kunne bekjentgjøre at et sentralt godkjent foretak også er godkjent opplæringsbedrift. Dette forslaget må for øvrig ses i sammenheng med regjeringens forslag om innføring av en lærlingklausul i offentlige innkjøp – noe vi finner svært positivt og et skritt på rett vei.

Rørentreprenørene Norge er imidlertid skuffet over at modul 2 (ikke søknadspliktige tiltak) bare skal utredes videre - uten at man greier å lande dette minstekravet til kompetanse i byggenæringen. Det vises i denne forbindelse til en innhentet juridisk vurdering fra advokatfirmaet Schjødt som ble bestilt av Byggmesterforbundet og Norske Murmestres Landsforbund og oversendt departementet i 2013. Denne utredningen konkluderte med at norske myndigheter har et større handlingsrom til å stille nasjonale kompetansekrav enn det departementet synes å legge til grunn i nærværende høring - og det kan ikke herske tvil om at nasjonale minstekrav til kompetanse i byggenæringen kombinert med et effektivt tilsyn, ville være helt avgjørende i bestrebelsene på å skape en seriøs næring – spesielt med tanke på ROT-markedet.

Utvidet ID-kortordning med opplysninger om kvalifikasjoner

Rørentreprenørene Norge har ingen problemer med å akseptere at navnet på ID-kortet endres til HMS-kort og har forståelse for den gitte begrunnelse for navneskiftet. Utfordringen nå er å få dette kortet komplett – særlig hva angår opplysninger om den enkelte arbeidstakers

kvalifikasjoner. Et utvidet ID-kort vil i sin tur gi grunnlag for et effektiv kontroll- og tilsynssystem som jo ligger i forslaget.

Ny registreringsordning for arbeid på eiendom

Rørentreprenørene Norge konstaterer at departementet ikke har medtatt BNLs forslag om etablering av en registreringsordning som jo var ment å rydde opp i dagens til dels useriøse ROT-marked med et antatt volum på 65 mrd NOK. Det er åpenbart at man med dagens teknologi kan etablere enkle løsninger for en slik registrering uten at det medfører byråkrati. Det kan i denne forbindelse opplyses at flere bransjer i dag benytter boligmappa.no som verktøy for digital registrering av arbeid i boliger og som et praktisk verktøy for elektronisk overlevering av FDV til samme. Boligmappa.no eies av selskapet eDok AS som bl. a har det statlige selskapet Ambita AS (eiet av næringsdepartementet) som største aksjonær med 62,4 % av aksjekapitalen. Ambita AS har avtale med [Kartverket](http://kartverket.no) om salg av tilgjengelig informasjon i grunnboken. Øvrige aksjonærer er bl. a NELFO og Rørentreprenørene Norge. DiBK har for øvrig i uttalelse datert 13.12.2013 påpekt at boligmappa.no er et eksempel på en løsning som bidrar til digitalisering av byggenæringen.

Rørentreprenørene Norge har forståelse for at man ikke vil kunne ha en slik registreringsordning på plass fra kommende årsskifte, men vi etterlyser en erklæring fra departementets side som støtter tanken om etablering av en slik ordning – gjerne med en forpliktende fremdriftsplan - dette under henvisning til de åpenbare fordeler ordningen vil ha for styrket forbrukertrygghet, bedre byggkvalitet og ansvarliggjøring av foretakene.

I rapporten "Enkelt å være seriøs" var det for øvrig et forslag om automatisert registrering av bygge- og anleggsarbeid og uten saksbehandling for arbeider med verdi over ½ G for hvert foretak. Videre var det også forslag om at det uavhengig av verdi, skulle registreres alt arbeid på klimaskallet, våtrom, ildsteder etc. Dette for å sikre byggkvalitet på viktige og kritiske områder.

Hvis det er slik at departementet er usikker på innføring av hele forslaget, mener Rørentreprenørene Norge at departementet alternativt kan etablere en slik registreringsordning for ikke søknadspliktig arbeid på klimaskallet, våtrom og ildsteder. Det er her grunn til å minne om at disse arbeidene i en periode etter at ny plan- og bygningslov trådte i kraft, var inne som søknadspliktige arbeider. Så ble det trukket tilbake med henvisning til byråkratiutfordringen og store negative medieoppslag. En digital registreringsordning som foreslått av BNL vil være en betydelig forenkling og sikre byggkvalitet og mulighet for tilsyn også på eksisterende bygningsmasse hvor arbeider ikke er søknadspliktig.

Forsterket tilsyn og kontroll

I høringsforslaget vises det til regjeringens handlingsplan mot arbeidslivskriminalitet generelt og mer samordnet tilsyn mellom etater. Videre fremheves det at DiBK sentralt har fått mer ressurser fra 2015 for tilsyn med sentralt godkjente bedrifter. Rørentreprenørene Norge finner dette positivt, men vil på det sterkeste understreke at ingen av disse tiltakene er svar på de utfordringene som må løses.

Det er allerede en generell forståelse av at det ikke er tilstrekkelig tilsyn med dagens regelverk. Når så lokal godkjenningsordning fases ut ved årsskiftet og både norske og utenlandske aktører vil kunne operere i markedet med erklært kompetanse, burde det være opplagt at det må etableres

et tilsyns-/ kontrollregime som reelt vil sikre at det er kompetanse i foretakene, og ikke minst ute i tiltakene. Etter Rørentreprenørene Norges oppfatning er et skjerpet tilsyn i henhold til BNLs forslag helt avgjørende for å sikre oppslutning om ordningen, oppfylle vilkårene for Modul 2 og de lettelsene som ny sentral godkjenningsordning vil kunne gi, bl.a. i form av oppfyllelse av påseplikt og rett til å gi brukstillatelse. Per i dag opplever vi at det kommunale byggetilsynet til dels er dårlig utviklet samtidig som tilsyn fra andre myndigheter er svært varierende. Det er derfor behov for særskilt innsats for utvikling av tilsynsfunksjonene som f.eks. et samordnet 1. linjetilsyn. Dette tilsynet bør dessuten i første rekke rettes inn mot foretak som ikke er sentralt godkjent.

Incitament. Oppsummering

Det hersker en alminnelig oppfatning innenfor BNL-familien at departementet gjennom sitt høringsforslag til dels har imøtekommet næringsens ønsker som fremkommer i rapporten "Enkelt å være seriøs". Hovedinntrykket er imidlertid at forslagene fortsatt ikke er tilstrekkelig utredet med den konsekvens at resultatet av lovendringen den 1.1.2016 fort kan bli at det blir enda vanskeligere å være seriøs – og desto enklere å være useriøs med de uheldige konsekvenser dette vil få for kvaliteten på byggverk og en fortsatt oppblomstring av arbeidslivskriminalitet.

Rørentreprenørene Norge etterlyser for øvrig en betydelig motivasjon i systemet med sentral godkjenning som gjør at både håndverker og byggherre/boligeier ser nytten av en kompetent og seriøs byggenæring. Man kan således lage så "perfekte" regler som mulig og likevel bomme på målet – dersom alle parter ser nytten av å operere i det svarte markedet. Uten en helhetlig sammenheng, tilstrekkelig tilsyn og fordeler for sentralt godkjente foretak vil ikke sentral godkjenningsordning bli det virkemiddel som må til for å sikre de seriøse foretakene trygge og gode rammevilkår.

Dersom dette ikke kommer på plass, vil det for Rørentreprenørene Norge være viktigere enn noensinne å profilere medlemskapet i foreningen i forhold til medlemsforetak og boligeiere. Medlemskapet vil således bety mer for bedriftene enn å være offentlig godkjent innunder plan- og bygningsloven. Således stiller Rørentreprenørene Norge snart strengere opptakskrav til nye medlemmer når det gjelder kompetanse og seriøsitet enn hva tilfellet er for å bli sentralt godkjent hos DiBK. Det vil være en fallitterklæring for det offentlige dersom dette får utvikle seg. Det vil dessuten i neste omgang kunne minske bedriftenes motivasjon til å arbeide med kompetanse og seriøsitet i egen bedrift og således være med på det felles løft som må til for å opprettholde en kompetent byggenæring.

Vennlig hilsen

Tor Backe

Adm. direktør